

είδα

είδα, ρ. [αόρ. του ρ. βλέπω], είδα. **1.** κατάλαβα, συνειδητοποίησα: «μόνο όταν το εξέτασα προσεκτικά, είδα πως δεν έχει μέλλον η ιστορία μας || μόλις είδα πως ήθελαν να μου φάνε τα λεφτά, προσποιήθηκα οικονομικές δυσχέρειες και δεν πήρα μέρος στη δουλειά». **2.** στο β' πρόσ. σε ερωτηματικό τύπο **είδες;** εντέλει η εξέλιξη των πραγμάτων με επιβεβαίωσε, έγιναν ή αποδείχτηκαν όπως τα υποστήριζα, ενώ εσύ είχες διαφορετική γνώμη: «έπρεπε να σ' ακούσω, γιατί είχες δίκιο. -Είδες;». Πολλές φορές, συνοδεύεται από χειρονομία με το δείκτη να ακουμπάει στο σημείο του κροτάφου, για να υπενθυμίσουμε στο συνομιλητή μας όλα αυτά που του λέγαμε ή που υποστηρίζαμε· βλ. και λ. [βλέπω](#). (Ακολουθούν 200 φρ.)·

- *ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη τονε βγάλαμε ή ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη τον βαφτίσαμε*, βλ. λ. [Γιάννης](#)·

- *άκου να δεις! ή άκουσε να δεις!* βλ. λ. [ακούω](#)·

- *άναψε το κερί, να δεις το λυχνάρι*, βλ. λ. [λυχνάρι](#)·

- *άνθρωπος του έλα να δεις*, βλ. λ. άνθρωπος·

- *αυτό θα το δούμε*, βλ. λ. [αυτός](#)·

- *για δε(ς)! ή (για) δες εκεί!* **α.** έκφραση θαυμασμού: «για δες πώς πρόκοψε αυτός ο άνθρωπος!». **β.** έκφραση απορίας: «για δες πώς τη βγάζουν μερικοί χωρίς να δουλεύουν!». **γ.** επίκληση της προσοχής κάποιου, τονισμός κάποιου σημείου της φράσης μου: «συμφωνώ με την άποψή σου αλλά, για δες, όταν με ρωτήσουν στα ίσα τι συνέβη, τι θα τους απαντήσω;»·

- *για δε(ς) αν κουνιούνται οι βάρκες ή για πάνε να δεις αν κουνιούνται οι βάρκες ή δεν πα(ς) να δεις αν κουνιούνται οι βάρκες; ή πάνε να δεις αν κουνιούνται οι βάρκες*, βλ. λ. [βάρκα](#)·

- *για δε(ς) απ' τη γωνία αν έρχομαι ή για πάνε να δεις απ' τη γωνία αν έρχομαι ή δεν πα(ς) να δεις απ' τη γωνία αν έρχομαι; ή πάνε να δεις απ' τη γωνία αν έρχομαι*, βλ. λ. γωνία·

- *για δε(ς) έν' αρχίδι!* βλ. λ. [αρχίδι](#)·

- *για δε(ς) κάτι πράματα!* βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *για δε(ς) μούρη να θέλει και... ή για δε(ς) μούρη που θέλει και...*, βλ. λ. [μούρη](#)·

- *για δε(ς) πράματα! ή δες πράματα!* βλ. φρ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *για δε(ς) ρε πούστη! ή για δε(ς) ρε πούστη μου!* βλ. λ. [πούστης](#)·

- *για δε(ς) τι γίνεται στον κόσμο!* βλ. λ. [κόσμος](#)·

- *για κοίτα να δεις! ή για κοίταξε να δεις!* βλ. λ. [κοιτάζω](#)·

- *για να δεις!* απειλητική έκφραση σε ενοχλητικό άτομο: «για να δεις, δε σταματάς τη μουρμούρα!». Το για τονισμένο. Συνών. *για να σου πω(!)*·

- *για να δεις*, **α.** για να επιβεβαιωθείς, για να το επιβεβαιώσεις: «έλα για να δεις κι εσύ ότι είναι χαλασμένο». **β.** έκφραση με την οποία επιζητούμε την επιβεβαίωση του συνομιλητή μας για τη στάση που κρατήσαμε απέναντι σε κάποιον ή σε κάτι, ή για τις διάφορες απόψεις που εκφέραμε για κάποιον ή για κάτι: «παρ' όλο που αυτός δε μου φέρθηκε καλά, εγώ με την πρώτη ευκαιρία τον βοήθησα, για να δεις || δεν ήταν σόι άνθρωπος, γιατί, ό,τι κουβεντιάζαμε, πήγαινε και τα κάρφωνα στην ασφάλεια, για να δεις». Στη δεύτερη περίπτωση συνήθως η φρ. κλείνει με το δηλαδή·

- για να δεις ποιος είμ' εγώ, βλ. λ. [εγώ](#).
- για να δούμε! ή για να δούμε τι θα δούμε! έκφραση με την οποία δηλώνουμε στάση αναμονής, περιμένοντας την εξέλιξη κάποιας υπόθεσης ή κατάστασης, που έχουμε άγνοια πώς θα εξελιχθεί ή που υποπτευόμαστε πώς θα εξελιχθεί. Συνήθως το για τουρισμένο.
- δέστε πράμα που σαλεύει και το μουστερή γυρεύει! βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).
- να δούμε τι θα δουν ακόμα τα μάτια μας! βλ. λ. [μάτι](#).
- δε θέλω να τον δω ούτε ζωγραφιστό, βλ. λ. [ζωγραφιστός](#).
- δε θέλω να τον δω στα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- δε σηκώνει τα μάτια του (της) να δει άνθρωπο, βλ. λ. [μάτι](#).
- δε σηκώνει τα μάτια του (της) να με δει, βλ. λ. [μάτι](#).
- δεν είδα απ' το χέρι του ούτ' ένα ποτήρι νερό, βλ. λ. [χέρι](#).
- δεν είδα καλό από κανέναν, βλ. λ. [καλός](#).
- δεν είδα μια καλή μέρα, βλ. λ. [μέρα](#).
- δεν έχω μάτια να τον δω, βλ. λ. [μάτι](#).
- δεν έχω πρόσωπο να δω τον κόσμο, βλ. λ. [πρόσωπο](#).
- δεν πα(ς) να σε δει κανένας (κάνας) γιατρός! βλ. λ. [γιατρός](#).
- δεν το 'χω δει ούτε ζωγραφιστό, βλ. λ. [ζωγραφιστός](#).
- δεν τον είδε μάτι, βλ. λ. [μάτι](#).
- δες με μ' ένα μάτι να σε δω με δυο, βλ. λ. [μάτι](#).
- δες τε πράμα που σαλεύει και το μουστερή γυρεύει! βλ. λ. πράγμα.
- έγινε το έλα να δεις, **α.** δημιουργήθηκε πολύ ευχάριστη κατάσταση, επικράτησε εκρηκτικό κέφι: «μόλις άρχισαν να παίζουν τα μπουζούκια, έγινε το έλα να δεις απ' τα σπασίματα μέσα στο μαγαζί». **β.** δημιουργήθηκε μεγάλη αναταραχή, μεγάλη φασαρία: «όταν οι δυο παρέες πιάστηκαν στα χέρια, έγινε το έλα να δεις μέσα στο μαγαζί». **γ.** παρατηρήθηκε έντονη αναστάτωση από μεγάλη κοσμοσυρροή: «κατά τη διάρκεια των γιορτών έγινε το έλα να δεις στα μαγαζιά». Για συνών. βλ. φρ. έγινε της κακομοίρας, λ. κακομοίρης.
- εγώ να δεις! έκφραση απελπισμένου σε άτομο που παραπονιέται για κάτι κακό που του συμβαίνει, και έχει την έννοια πως βρίσκεται σε χειρότερη θέση, σε χειρότερη κατάσταση από αυτό, ή έκφραση κάποιου που αναφέρει σε κάποιο άτομο τη μεγάλη του ευφορία ή το μεγάλο πάθος που έχει για κάποιον ή για κάτι και έχει την έννοια πως αυτό το έχει περισσότερο: «βρίσκομαι σε πολύ άσχημη οικονομική κατάσταση. -Εγώ να δεις! || είμαι πολύ χαρούμενος. -Εγώ να δεις! || πολύ τη γουστάρω αυτή τη γυναίκα. -Εγώ να δεις!». (Λαϊκό τραγούδι: μου λες πως μεθάς και λες πως ζητάς στο σώμα μου θέλεις να μπεις, **εγώ να δεις**).
- είδ' ο τρελός το μεθυσμένο και φοβήθηκε, βλ. λ. [τρελός](#).
- είδα αστεράκια, βλ. λ. αστεράκι.

- είδα αστράκια, βλ. λ. [αστράκια](#)·
- είδα άσχημο όνειρο, βλ. λ. [όνειρο](#)·
- είδα κακό όνειρο, βλ. λ. [όνειρο](#)·
- είδα καλό (από κάποιον), βλ. λ. [καλός](#)·
- είδα κι απόειδα, εξάντλησα κάθε περιθώριο, κάθε δυνατό μέσο, έχασα όλη την υπομονή μου, απελπίστηκα: «προσπάθησα να τον συμμορφώσω, ώσπου είδα κι απόειδα και τον παράτησα στην τύχη του»·
- είδα κι είδα, είδα πάρα πολλά θαυμαστά και απίθανα πράγματα: «τόσα χρόνια που γυρνούσα στον κόσμο είδα κι είδα, που θα μπορώ να μιλώ συνέχεια»·
- είδα κι είδα, αλλά γύφτο παπά δεν είδα, βλ. λ. [γύφτος](#)·
- είδα κι έπαθα, **α.** προσπάθησα με κάθε τρόπο, προσπάθησα με όλα τα μέσα που διέθετα και με όλες μου τις δυνάμεις: «είδα κι έπαθα να τον βολέψω σε μια θέση στο δημόσιο». **β.** κουράστηκα, ταλαιπωρήθηκα υπερβολικά: «είδα κι έπαθα μέχρι να τελειώσω αυτή τη δουλειά». (Λαϊκό τραγούδι: **είδα κι έπαθα** κυρά μου, να σε φέρω στα νερά μου)·
- είδα πεταλούδες, βλ. λ. [πεταλούδα](#)·
- είδα πουλάκια, βλ. λ. [πουλάκι](#)·
- είδα στ' όνειρό μου ότι..., βλ. λ. [όνειρο](#)·
- είδα στον ύπνο μου, βλ. λ. [ύπνος](#)·
- είδα τη Δευτέρα Παρουσία, βλ. λ. [Δευτέρα Παρουσία](#)·
- είδα τη ζωή να περνάει μπροστά απ' τα μάτια μου, βλ. λ. [ζωή](#)·
- είδα την κηδεία μου, βλ. λ. [κηδεία](#)·
- είδα την κόλαση, βλ. λ. [κόλαση](#)·
- είδα την υγεία μου, βλ. λ. [υγεία](#)·
- είδα της γιαγιάς μου το καφεκούτι, βλ. λ. [καφεκούτι](#)·
- είδα της γιαγιάς μου το μουνί, βλ. λ. [μουνί](#)·
- είδα της γιαγιάς μου το πράμα, βλ. λ. [πράμα](#)·
- είδα της μάνας μου το μουνί, βλ. λ. [μουνί](#)·
- είδα της μάνας μου το πράμα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- είδα το διάβολό μου, βλ. λ. [διάβολος](#)·
- είδα το μνήμα μου, βλ. λ. [μνήμα](#)·
- είδα το φως, βλ. λ. [φως](#)·

- είδα το φως μου, βλ. λ. [φως](#).
- είδα το φως της ζωής, βλ. λ. [φως](#).
- είδα το φως της ημέρας, βλ. λ. [φως](#).
- είδα το Χριστό καμπόη, βλ. λ. [Χριστός](#).
- είδα το Χριστό φαντάρο, βλ. λ. [Χριστός](#).
- είδα τον άγγελό μου, βλ. λ. [άγγελος](#).
- είδα τον ουρανό με τ' άστρα, βλ. λ. [ουρανός](#).
- είδα τον ουρανό σφοντύλι, βλ. λ. [ουρανός](#).
- είδα του κώλου μου την τρύπα, βλ. λ. [κώλος](#).
- είδα φως, βλ. λ. [φως](#).
- είδα φως και μέρα, βλ. λ. [φως](#).
- είδα φως και μπήκα, βλ. λ. [φως](#).
- είδα φως κι ανέβηκα, βλ. λ. [φως](#).
- είδαμε τα καζάντια σου! βλ. λ. [καζάντι](#).
- είδαν πολλά τα μάτια μου ή έχουν δει πολλά τα μάτια μου, βλ. λ. [μάτι](#).
- είδε ο γύφτος τη γενιά του κι αναγάλλιασ' η καρδιά του, βλ. λ. [γύφτος](#).
- είδε ο τρελός το μεθυσμένο και φοβήθηκε, βλ. λ. [τρελός](#).
- είδε το φως ή είδε το φως της ημέρας, βλ. λ. [φως](#).
- είδε το φως της δημοσιότητας, βλ. λ. [δημοσιότητα](#).
- είδε τυρί στον πούτσο του και θέλει ν' ανοίξει στρούγκα ή είδε τυρί στον πούτσο του και θέλει ν' ανοίξει τυροπωλείο, βλ. λ. [τυρί](#).
- είδε χαρά στα σκέλια της, βλ. λ. [χαρά](#).
- είδε χαρά στο μουνί της, βλ. λ. [χαρά](#).
- είδες εκεί! έκφραση έκπληξης ή απορίας για κάτι που δεν περιμέναμε να γίνει ή να μας συμβεί: «είδες εκεί τι πήγε και μας σκάρωσε στα καλά καθούμενα ο απατεώνας! || είδες εκεί τι έπαθα!».
- είδες καλά; βλ. λ. [καλός](#).
- είδες φαί, κάτσε, είδες ξύλο, φύγε, βλ. λ. [φαί](#).
- έλα να δεις και μην κάτσεις ή έλα να δεις και μην πάρεις, βλ. λ. [έλα](#).
- έλα να δούμε ποιος είναι ποιος, βλ. λ. [ποιος](#).

- *εσύ να δεις!* επιθετική έκφραση σε άτομο που μας κατηγορεί για κάποιο ελάττωμα, και έχει την έννοια πως το άτομο αυτό έχει σε μεγαλύτερο βαθμό το ίδιο ελάττωμα: «είσαι μεγάλος τσιγκούνης, -Εσύ να δεις! || είσαι πολύ γκριιάρης, -Εσύ να δεις! || είσαι μεγάλος απατεώνας, -Εσύ να δεις!»·
- *έτσι την είδα τη δουλειά ή έτσι την έχω δει τη δουλειά*, βλ. λ. [δουλειά](#)·
- *έχουν δει πολλά τα μάτια μου*, βλ. λ. [μάτι](#)·
- *έχω δει πολλά ή είδα πολλά*, βλ. λ. [πολύς](#)·
- *θα γίνει το έλα να δεις, α.* προειδοποιητική ή απειλητική έκφραση σε κάποιον ότι θα ενεργήσουμε πολύ σκληρά σε βάρος του, αν συμπεριφερθεί με τρόπο που δε μας είναι αρεστός ή επιθυμητός: «αν εξακολουθήσεις να κάνεις φασαρία, θα γίνει το έλα να δεις». (Λαϊκό τραγούδι: **θα γίνει το έλα να δεις, αν μάθω πως γίναμε τρεις**).**β.** θα δημιουργηθεί πολύ ευχάριστη κατάσταση, θα επικρατήσει εκρηκτικό κέφι: «θα πάω κι εγώ στο πάρτι του τάδε, γιατί, απ' ό,τι έμαθα, θα γίνει το έλα να δεις». Για συνών. βλ. φρ. *θα γίνει της κακομοίρας*, λ. *κακομοίρης*·
- *θα δεις ή θα δούμε ή θα το δεις ή θα το δούμε, α.* η εξέλιξη των πραγμάτων θα αποδείξει ότι έχω δίκιο ή ότι τα πράγματα θα εξελιχθούν, όπως εγώ υποστηρίζω: «νομίζεις ότι τα πράγματα θα γίνουν έτσι όπως το λες; -Θα δούμε». (Λαϊκό τραγούδι: *θα τη βρούμε τη λύση παιδί μου, θα τη βρούμε τη λύση κι εμείς, θα τη βρούμε τη λύση παιδί μου, θα τη βρούμε τη λύση **θα δεις***).**β.** έκφραση που αφήνει σαν υπονοούμενο σε κάποιον πως θα ξεκαθαρίσουμε δυναμικά τους λογαριασμούς μας: «ξαναπές κάτι άσχημο για μένα και θα δούμε»· βλ. και φρ. *αυτό θα το δούμε και θα δω*·
- *θα δεις κι απ' το χέρι της κι ένα ποτήρι νερό*, βλ. λ. [χέρι](#)·
- *θα δεις ποιος είμ' εγώ*, βλ. λ. [εγώ](#)·
- *θα δεις πόσα απίδια βάζει ο σάκος ή θα δεις πόσα απίδια παίρνει ο σάκος*, βλ. λ. [απίδι](#)·
- *θα δεις πόσα γράμματα έχει η αλφαβήτα*, βλ. λ. [αλφαβήτα](#)·
- *θα δεις πόσα κουμπιά έχει η Αλέξαινα*, βλ. λ. [κουμπί](#)·
- *θα δεις πόσο βαθιά φτάνει η τρύπα του λαγού ή θα δεις πόσο βαθιά φτάνει του λαγού η τρύπα*, βλ. λ. [λαγός](#)·
- *θα δεις πώς το τρίβουν το πιπέρι*, βλ. λ. *πιπέρι*·
- *θα δεις τη γλύκα*, βλ. λ. [γλύκα](#)·
- *θα δεις τι εστί βερίκοκο*, βλ. λ. [βερίκοκο](#)·
- *θα δεις τι έχεις να πάθεις! ή θα δεις τι θα πάθεις!* απειλητική έκφραση σε κάποιον, για το κακό που πρόκειται να του συμβεί, ιδίως από εμάς τους ίδιους: «να δεις τι έχεις να πάθεις, αν ξαναπάσεις τ' όνομά μου στο στόμα σου!»·
- *θα δεις τι θα σου κάνω!* δηλώνει απειλή για τιμωρία, ιδίως με ξυλοδαρμό: «αν ενοχλήσεις ξανά την αδερφή μου, θα δεις τι θα σου κάνω!»·
- *θα δεις τι σε περιμένει!* η απειλή για τιμωρία με ξυλοδαρμό. Στην περίπτωση αυτή απευθύνεται, τις πιο πολλές φορές, σε οικείο πρόσωπο, σε πρόσωπο της οικογένειάς μας, χωρίς να αποκλείει βέβαια και έναν ξένο: «αν έρθεις ξανά μεθυσμένος στο σπίτι, θα δεις τι σε περιμένει!»·
- *θα δούμε τον κώλο σου!* βλ. λ. [κώλος](#)·
- *θα δω ή θα δούμε*, έκφραση αδιαφορίας για κάποιο πρόβλημα που δεν μπορούμε να βρούμε τη λύση του, και για

το λόγο αυτό το μεταθέτουμε στο μέλλον, ή έκφραση με την οποία δηλώνουμε πως θα ενεργήσουμε χωρίς προδιαγεγραμμένο σχέδιο, αλλά ανάλογα με αυτό που θα μας προκύψει: «πώς θα πληρώσεις τους υπαλλήλους σου μ' αυτή την αναδουλειά που υπάρχει; -Θα δω || πώς θα στείλεις τις παραγγελίες των πελατών σου, αν κάνουν απεργία οι φορτηγατζήδες; -Θα δούμε». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *έλα μωρέ*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του· βλ. και φρ. *θα το δω και θα το δούμε*.

- *θα μας δει κι ο Θεός*, βλ. λ. [Θεός](#).

- *θα πηδήσω, πατέρα, θα το δω, παιδί μου*, βλ. λ. [παιδί](#).

- *θα το δούμε*, **α.** επιθετική έκφραση εναντίον κάποιου που μας απειλεί με ένα οποιονδήποτε τρόπο: «κάτσε φρόνιμα, γιατί θα σε πλακώσω στο ξύλο. -Θα το δούμε». **β.** επιθετική έκφραση με την οποία αμφισβητούμε σοβαρά τη σιγουριά κάποιου πως θα μπορέσει να πραγματοποιήσει το σκοπό του, γιατί θα μας βρει αντιμέτωπος: «ό,τι και να κάνεις, εγώ θα την πάρω αυτή τη δουλειά και θα τα κονομήσω. -Θα το δούμε». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- *θα το δω ή θα το δούμε*, θα το σκεφτώ, θα το μελετήσω αν τελικά προβώ σε κάποια ενέργεια, μπορεί να, μπορεί και όχι: «θα μπορέσεις να με βοηθήσεις; -Θα το δω». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του· βλ. και φρ. *θα δω και θα το δούμε*.

- *Θεέ μου, Θεέ μου, που δε σ' είδα ποτέ μου*, βλ. λ. [Θεός](#).

- *κάνε παιδί να δεις καλό ή κάνε παιδιά να δεις καλό*, βλ. λ. [παιδί](#).

- *κάνε παιδί να δεις χαίρι ή κάνε παιδιά να δεις χαίρι*, βλ. λ. [παιδί](#).

- *κάτσε να δεις, κάθουμ*.

- *... κι ας μη δω στον ήλιο μοίρα*, βλ. λ. [μοίρα](#).

- *κοίτα να δεις ή κοίταξε να δεις*, βλ. λ. [κοιτώ](#).

- *με τι μάτια να τον δω*, βλ. λ. [μάτι](#).

- *μη με δει κανένα μάτι*, βλ. λ. [μάτι](#).

- *μην είδατε τον Παναή*, βλ. λ. [Παναής](#).

- *μην τον είδες ή μην τον είδατε ή μην τον είδατε μην τον απαντήσατε*, έφυγε ξαφνικά και γρήγορα, ιδίως από ντροπή ή από φόβο ή γιατί προέβη σε κάποια αθέμιτη ή παράνομη ενέργεια ή πράξη: «μόλις έμαθε πως θα 'ρχόταν ο τάδε που ήταν μαλωμένος μαζί του, μάζεψε τα πράγματά του και μην τον είδατε || πήρε όλα τα λεφτά απ' το ταμείο και μην τον είδατε μην τον απαντήσατε». (Λαϊκό τραγούδι: *κυρ-τζιτζικα εβάψαμε με φούμο δυο αχτίδες. Τα χέρια μας εκάψαμε κι οι άλλοι, μην τους είδες*).

- *να δεις που...*, έκφραση με την οποία ενισχύουμε κάποιο φόβο μας ή κάποια σκέψη μας που ακολουθεί: «να δεις, που ήρθε μόνο και μόνο για να δημιουργήσει φασαρία || να δεις που, αν ενεργήσεις μ' αυτό τον τρόπο, θα πάνε όλα μια χαρά».

- *να δεις την υγεία σου*, βλ. λ. [υγεία](#).

- *να δούμε η μέρα τι θα βγάλει ή να δούμε το θα βγάλει η μέρα*, βλ. λ. [μέρα](#).

- *να δούμε πώς θα κάτσει η μπίλια*, βλ. λ. [μπίλια](#).

- *να δούμε τι θ' ακούσουμε ακόμα!* βλ. λ. [ακούω](#).

- να δούμε τι θα δουν ακόμα τα μάτια μας! ή να δούμε τι θα δουν τα μάτια μας ακόμα! βλ. λ. [μάτι](#).
- να δούμε τι ψάρια θα πιάσουμε, βλ. λ. [ψάρι](#).
- να δούμε τι ψάρια πιάσαμε, βλ. λ. [ψάρι](#).
- ... να δουν τα μάτια σου! βλ. λ. [μάτι](#).
- να δω ή να δούμε ή να το δω ή να το δούμε, βλ. φρ. θα δω.
- να κι αν μ' είδανε, κι αν δε μ' είδανε ή να κι αν μ' είδανε, να κι αν δε μ' είδανε, τέλεια αδιαφορία για το αν έγινα αντιληπτός κάπου. (Δημοτικό τραγούδι: **να κι αν μ' είδανε κι αν δε μ' είδανε** 'γω δε νοιάζομαι κι ούτε σκιάζομαι, είμαι η Κανελιά και με δυο φιλιά κάρβουνο κάνω το Λια). Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται από παράλληλη χειρονομία με την παλάμη να πέφτει κάθετα δείχνοντας το μέρος των αχamιών. Παρόμοια χειρονομία παρατηρείται και από τη γυναίκα.
- να λείψουν τα πιπέρια σου, να δω την προκοπή σου, βλ. λ. πιπέρι.
- να μη δεις άσπρη μέρα, βλ. λ. [μέρα](#).
- να μη δεις καλό, βλ. λ. [καλός](#).
- να μη δεις χαίρι, βλ. λ. [χαίρι](#).
- να μη δεις χαίρι και προκοπή, βλ. λ. [χαίρι](#).
- να μη δεις χαρά στα σκέλια σου, βλ. λ. [χαρά](#).
- να μη δεις χαρά στο μουνί σου, βλ. λ. [χαρά](#).
- να μη δω χαρά στα σκέλια μου, βλ. λ. [χαρά](#).
- να μη δω χαρά στο μουνί μου, βλ. λ. [χαρά](#).
- να μη με δει το βάσκανο και το κακό το μάτι! βλ. λ. [μάτι](#).
- να μη σε δει το βάσκανο και το κακό το μάτι! βλ. λ. [μάτι](#).
- να μη σε δουν τα μάτια μου! βλ. λ. [μάτι](#).
- να μη σώσεις να δεις άσπρη μέρα, βλ. λ. [μέρα](#).
- να μη σώσεις να δεις χαίρι και προκοπή, βλ. λ. [χαίρι](#).
- να μη φτάσεις να δεις ανθρώπου μέρα, βλ. λ. [μέρα](#).
- να μη φτάσεις να δεις άσπρη μέρα, βλ. λ. [μέρα](#).
- να μη φτάσεις να δεις Θεού πρόσωπο, βλ. λ. [Θεός](#).
- να μη φτάσεις να δεις χαίρι και προκοπή, βλ. λ. [χαίρι](#).
- να το δω και να μην το πιστέψω! έκφραση απορίας, ιδίως αμφισβήτησης, για κάτι που μας λένε: «εντέλει, ο τάδε άφησε τις αλητείες κι έγινε πολύ καλό παιδί. -Να το δω και να μην το πιστέψω!».

- να το δω και να πεθάνω ή να το δω κι ας πεθάνω, βλ. λ. [πεθαίνω](#).
- να το δω το πράμα, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#).
- να τον δεις και να τον λυπηθείς, βρίσκεται σε αξιοθρήνητη κατάσταση: «μετά τη χρεοκοπία του, είναι να τον δεις και να τον λυπηθείς».
- ο διάβολος είδε τη γυναίκα και παραμέρισε, βλ. λ. [διάβολος](#).
- όποιος πρόλαβε, τον Κύριον είδε, βλ. λ. [κύριος](#).
- όπως το δει κανείς, ανάλογα πώς θα το αξιολογήσει κανείς: «εσύ δε θα τον έδερνες αν σου φερόταν με αυτόν τον τρόπο; -Όπως το δει κανείς». Συνών. *όπως το πάρει κανείς*.
- ούτε διάκο σ' είδαμε ούτε πρωτοσύγκελλο, και δεσπότης έγινες; βλ. λ. [δεσπότης](#).
- ούτε το διάβολο να δεις ούτε το σταυρό σου να κάνεις, βλ. λ. [διάβολος](#).
- περιμένω να δω, βλ. λ. [περιμένω](#).
- ποιος είδε το Θεό και δεν τον φοβήθηκε! βλ. λ. [Θεός](#).
- πού είσαι, μάνα μου, να δεις το γιο σου! βλ. λ. [γιος](#).
- πού είσαι μάνα να με δεις! βλ. λ. [μάνα](#).
- πού σε είδα, πού σε ξέρω ή πού σε ξέρω, πού σε είδα, λέγεται για τους αχάριστους, που αδιαφορούν ή προσποιούνται πως δε γνωρίζουν τους ευεργέτες τους, ή για φίλους, που για κάποιο λόγο, άγνωστο σε μας, ξέκοψαν από την παρέα μας: «όταν είχε ανάγκη, όλο σε μένα ερχόταν για βοήθεια και, τώρα που βολεύτηκε, πού σε είδα, πού σε ξέρω || μέχρι προχτές κάναμε παρέα και ξαφνικά πού σε ξέρω, πού σε είδα». (Λαϊκό τραγούδι: *όλοι σου κάνουν τον καλό μόνο για το συμφέρον κι όταν σε βρει μια συμφορά... πού σε είδα, πού σε ξέρω // τι να σε κάνω αφού πια δε σ' αγαπώ; πάει χαμένη, σου το λέω, κάθε ελπίδα· τώρα σαν όλες τις γυναίκες σε κοιτώ και δε θυμάμαι πού σε ξέρω, πού σε είδα*).
- πού το 'δες αυτό γραμμένο; βλ. λ. [γραμμένος](#).
- πώς την είδες; ή πώς την έχεις δει; (στη νεοαργκό) ποιος νομίζεις, ποιος φαντάζεσαι πως είσαι και ενεργείς με αυτόν τον απαράδεκτο ή προκλητικό τρόπο(;): «πώς την είδες και ζητάς απ' τον άνθρωπο να φύγει στα καλά καθούμενα;». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το δηλαδή ή το καλά. Συνών. *πώς την άκουσες(;)·*
- πώς την είδες τη δουλειά; βλ. λ. [δουλειά](#).
- σαν δεις καράβι στο βουνό, μουνί είν' η αιτία, βλ. λ. [καράβι](#).
- στ' όνειρό σου το είδες; βλ. λ. [όνειρο](#).
- στάσου και θα δεις, βλ. λ. *στέκομαι*.
- στάσου να δεις, βλ. λ. *στέκομαι*.
- τα είδα όλα, **α.** έχω αμέτρητες εμπειρίες στη ζωή μου: «εμένα μη μου κάνεις τον έξυπνο, γιατί στην ηλικία που είμαι τα είδα όλα». **β.** (στη νεοαργκό) ευχαριστήθηκα πάρα πολύ, ήρθα σε μεγάλο κέφι: «περάσαμε τόσο ωραία, φιλαράκι μου, στα μπουζούκια χτες βράδυ με την παρέα μου, που τα είδα όλα». **γ.** (στη νεοαργκό) ένιωσα, αισθάνθηκα οδυνηρή έκπληξη: «τον πέτυχα τη στιγμή που φιλούσε τη γυναίκα του φίλου του και τα είδα όλα, κολλητέ μου!». **δ.** (στη νεοαργκό) φοβήθηκα, τρόμαξα, κινδύνεσα θανάσιμα: «μόλις αντιλήφθηκα το φορτηγό να

‘ρχεται κατά πάνω μου, τα είδα όλα, δικέ μου!». Από το ότι επικρατεί η εντύπωση πως, τη στιγμή που πρόκειται να πεθάνει ο άνθρωπος, περνάει μπροστά από τα μάτια του με κινηματογραφική ταχύτητα όλη του η ζωή·

- τα είδα τα χαίρια σου! ή τα είδαμε τα χαίρια σου! βλ. λ. [χαίρι](#)·

- τα είδες; ή το είδες; εντέλει η εξέλιξη των πραγμάτων με επιβεβαίωσε, έγιναν ή αποδείχτηκαν όπως τα υποστήριζα, ενώ εσύ είχες διαφορετική γνώμη: «έπρεπε να σ’ ακούσω, γιατί είχες δίκιο. -Το είδες;». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται από χειρονομία με το δείκτη να έρχεται και να ακουμπάει στο σημείο του κροτάφου, θέλοντας να υπενθυμίσουμε στο συνομιλητή μας όλα αυτά που του λέγαμε ή που υποστηρίζαμε·

- την είδα, **α.** (στη νεοαργκό) το αντιλήφθηκα, το εννόησα, το πήρα είδηση, κατάλαβα κάτι που μπορούσε να αποβεί σε βάρος μου: «καλά που την είδα πως ήταν απατεώνας και δεν έκανα τη δουλειά μαζί του». **β.** (στη νεοαργκό) μου άρεσε πάρα πολύ, χάρηκα πάρα πολύ, πέρασα πάρα πολύ ωραία, πάρα πολύ ευχάριστα: «πολύ την είδα στα μπουζούκια χτες βράδυ». **γ.** (στη γλώσσα των ναρκωτικών) επηρεάστηκα από το χασίσι που κάπνισα ή από τη χρήση άλλου ναρκωτικού: «μόλις τράβηξα δυο ρουφηξιές απ’ το τσιγαράκι, την είδα». Συνών. μου την έδωσε / την άκουσα (γ) / την κατάλαβα (β)·

- την είδα ανάποδα, βλ. λ. ανάποδος·

- την είδα στραβά, βλ. λ. [στραβός](#)·

- την είδαμε την προκοπή σου! ή τις είδαμε τις προκοπές σου! βλ. λ. [προκοπή](#)·

- την είδαμε την προκοπή του! ή τις είδαμε τις προκοπές του! βλ. λ. [προκοπή](#)·

- την είδε ή την έχει δει, (στη νεοαργκό) θεωρεί, νομίζει, φαντάζεται πως είναι κάποιος σπουδαίος: «την έχει δει πολύ γκόμενα || την έχει δει πολύ γκόμενος || είναι στο πρώτο έτος της Ιατρικής και την έχει δει γιατρός»·

- την είδε καλογριά, βλ. λ. καλογριά·

- την είδε κάπως ή την έχει δει κάπως, βλ. λ. κάπως·

- τι άλλο θα δούμε ακόμα! βλ. λ. ακόμα·

- τι είδες; **α.** τι κατάλαβες(;): «τι είδες που ξενύχτισες στα μπουζούκια;». **β.** τι κέρδισες(;): «τι είδες που με κατηγορήσες στον προϊστάμενό μου;». Στην περίπτωση που η απάντηση είναι καταφατική δίνεται με το *είδα*·

- τι θα δουν ακόμα τα μάτια μας! βλ. λ. [μάτι](#)·

- το ‘δα ‘γω τ’ όνειρο! ή το ‘χα δει ‘γω τ’ όνειρο! βλ. λ. [όνειρο](#)·

- το ‘δα το έργο ή το ‘χω το δει το έργο, βλ. λ. [έργο](#)·

- το είδα με τα μάτια μου ή το είδα με τα ίδια μου τα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#)·

- το είδα στα χαρτιά, βλ. λ. χαρτί·

- το είδα στο φλιτζάνι, βλ. λ. φλιτζάνι·

- το είδα στον καφέ, βλ. λ. καφές·

- το είδα στον ύπνο μου, βλ. λ. [ύπνος](#)·

- το είδα το χαίρι σου! ή το είδαμε το χαίρι σου! βλ. λ. [χαίρι](#)·

- το είδε στα χαρτιά, βλ. λ. χαρτί·
- το είδε στο φλιτζάνι, βλ. λ. φλιτζάνι·
- το είδε στον καφέ, βλ. λ. καφές·
- το έλα να δεις, βλ. λ. [έλα](#)·
- τον είδα εξ αποστάσεως, βλ. λ. [απόσταση](#)·
- τον είδα με τα μάτια μου ή τον είδα με τα ίδια μου τα μάτια, βλ. λ. [μάτι](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας